

Neatitinis laikraštis  
"LIETUVA"  
Išleista kas penktą dieną, Chicago, Ill.  
Prenumerata ant metų  
Amerikiečiai \$2.00  
Užsieniečiai \$3.00  
"Lietuva" spausdina kniugas, konstitucijas ir kitokius druskus lietuviškai, rusiškai ir angliai.  
Užlausančiam "Lietuvą" reikia draugų, ir priesaustą prielaidą. Priešaušdami pilnas adresą rašyti:  
A. OLSZEWSKI,  
924 33rd St.,  
Chicago, Ill.  
No. 60.  
Sub-Station

# LIETUVA

The Lithuanian Weekly  
"LIETUVA"  
Published every Friday, at Chicago, Ill.  
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English.  
Subscription \$2.00 per year.  
All communications must be addressed to:  
A. OLSZEWSKI,  
924 33rd St.,  
Chicago, Ill.  
Sub-Station No. 60.

Nr. 45

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 8 Lapkričio (November) 1901 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas IX

## Politiszkos žinios.

### Amerika.

Užmuszėjas prezidento Mc Kinleyo likosi nužudytas. Kunigo jis ne prisileido; gi minėms jo nerupėjo apie palaidojimą kuno, jie rupinosi vien apie išgavimą posmeritinės nuo draugystės, kurioj Cholgoz buvo apsaugotas. Jo kuną apliejo su kalkėmis ir sierinia rugščia, kad nušutų mėsas. Ką darys su kaulais, nežinia.

Panamerikonizskas kongresas traukiasi savo keliu Meksike. Suvienuytų Valstijų delegatai visai stengiasi prasažinti neuzsitikėjimą, su koku ant jų žiuri delegatai išspanizskų republikų. Suvienuytų Valstijų delegatas Davis savo kalboj stengėsi įkalbėti, kad jų rando meries apsaugoti rubežius lotynizskų republikų. Panasizius vienog pažadėjimus priesz karę Suvienuytų Valstijų randas davė ir kubiečiams, o vienog po karei pradėjo statyti tokius reikalavimus, koki į nieką pavercia pirma duotus pažadėjimus. Ar pažadėjimai duoti ant kongreso Daviso gali turėti didesnę vertę negu kubiečiams duoti pažadėjimai Suvienuytų Valstijų prezidento? Kaip kongreso pasiuntiniai ir senatoriai privertė prezidentą Mc Kinleyą sulaužyti pirma duotus kubiečiams pažadėjimus, tas pats dar greičiau gali atsitikti su pažadėjimais Daviso. Apsaugoti nuo prieszų išspanizskas republikas gali ne pažadėjimai kongreso delegatų, bet vienybė tarp visų tų republikų. Tasyk tik Suvienuytos Viespatystės ir kiti prieszai ant tų republikų neuzpuls, kada matys, kad toks užpuolimas pavojingas, kad užpuoliti gali su pasekme ginč savo savastį. Nežiurint todėl ant visų besistengimų Suvienuytų Valstijų kongreso delegatų pertikrinti kitas Amerikos republikas, kad Suvienuytos Valstijos turi už mierį apginti neprigulmystę lotynizskų republikų, pasėto neuzsitikėjimo, turbūt, neiznaikys, kadangi ir pats darbai Suv. Valstijų rando ne sutinka su jų delegatų žodžiais. Todėl turbūt ir iš viso kongreso ne bus didelės naudos, jis savitarpinio dvejų kilnių tautų neuzsitikėjimo neiznaikys; be to ir valstiai viso kongreso ne bus dideli.

Kadangi ant naujų amerikizskų valdybų Havai salų, patekus joms Amerikai, jų turtingumas nupuolė, daugelis plantacijų likosi apliestų dėl stokos darbininkų, tai tų salų gubernatorių reikalavimai daleidimo gabenti kontraktuotus chiniečius darbininkus, kadangi girdi, ant plantacijų amerikizskai negali dirbti.

Ant salų Filipinų amerikizski komisarijai užmanė naujas tiesas baudimui politizskų nusidėjėlių, kokių tiesų, valdant išspanijonams, visai ne buvo. Pasiuntiniai vienok nuo filipiniečių ir tai visokių partijų, ne pritaria amerikizskų komisarijų užmanytais tiesoms. Išspanizskas publicistas Reyes isreiskė, jog ir užmuszėjas McKinleyo ne buvo tai paprasta žmogžudystė, bet politizskas nusidėjimas. Tas išsitarimas labai ne patiko amerikizskiems komisariams, bet ir jie ne galėjo Reyesui

uždrausti užimti tiesdaryt būte savo vietą.

Kaip praneša virszininkas amerikizskos kariuonos ant Filipinų salų, ant salos Cebu pusikėlimas likosi suvaldytas, nežinia jau kelintą sykį, pasikėlimai pasidavė amerikizskoms valdžioms. Iš viso, kaip pasirodo, čia ne buvo nė 500 pasikėlėlių, o iš jų nė 200 neturėjo karabinų, o vienog jie gana ilgai palaikė pasikėlimą priesz daug didesnes ir geriausias apgrinkuotas amerikizskų pajėgas. Ant salos Samar filipiniečiai dar gana smarkauja. Maistą ir amuniciją priveža jiems slapta nuo salos Leyte. Ant dabojimo pakranczių isziusiūtė čia visus amerikizskus karizskus laivus. Ant salos Luzon virszininku visų pasikėlėlių pasigarsino jenerolas Malvar.

### Azija.

Sumaniausias tarp auszciausių dabartinų chinizskų urėdninkų, Li Hung Czung, sunkiai apsirgo ir per tai tarybos tarp Chinų ir Maskolizskų reikaluose Mandžurijos likosi pertrauktos, kadangi ciecorius neturi kito teip sumanans urėdninko, kuris galėtų pradėtas tarybas traukti toliaus. Li Hung Czung žinomas yra kaip Maskolizijos draugas. Gal but todėl, kad Maskolizja tik su juo ir nori vesti tarybas, kadangi Li Hung Czung gali maskoliams daugiau naudos pripažinti už kitus. Dabar laikraszciai vėl garsina, kad sveikata Li Hung Czungo ant tiek pasitaisė, kad jis vėl gali vesti tolesnes tarybas su maskolizskų komisorium Lessaru.

Pekina taisy ir valo ant pirmumo grįztancio ciecoriaus. Kur jis isziitiko dabar yra, nežinia. Nesiskubina jis sugrįžti į savo seną sostą, lyg kad pats netikėtų, kad ilgai joje galės isgyventi. Anglizski laikraszciai vis garsina naujas žinias apie pasikėlimą pietiniuose Chinuose. Ar tie laikraszciai teisybę garsina, ar neteisybę, ne galima nieko žinoti. Leidi me melagyszių Anglijos laikraszciai tik amerikizskiems duodasi pralenkti, ypač jeigu per melą gali ar savo rai, ar savo partijai patarti.

Ar užsilaikys tvarka Afganistane dėl permainos valdono, sunku įspėti. Naujas valdonas isziitiko stengiasi visus užganėdinti, tik nežinia, ar tas jam pasiseks. Užstojęs ant sosto, jis tuojaus pagarsino atleidimą politizskiams nusidėjėliams, jo tėvo pasodintiems į kalinius, arba iszyvitiems isz tėvynės. Sėdinti kaliniuose likosi paleisti, o pabėgusiems pagarsino, kad jie gali grįžti atgal. Tuom padavadyjimu jis be abejonės laimės daugiau sau pritarianczių, bet ar tarp sugrįžusių pabėgėlių ne atsiras papirkiti svetimų szalių agentai, to ne galima žinoti. Daleidimas sugrįžti pabėgėliams palengvys Maskolizjai siuntimą savo agentų, kurie gali pasistengti sukelti maizstus, o tas Maskolizjai suteiktų progą, neva ant apsaugojimo savo dabartinį valdybų nuo isziiveržimo maizstiniukų, užimti geriausią ir svarbiausią szalių ring Afganistano dalį. Pergalėti tarp savęs besipjaunanzius afganus Maskolizjai ne būtų sunku, pagelbėti gi jiems nėra kam. Nors užimti mas Afganistano yra labai

pavojingas Anglijai, bet ji, turėdama karę su burais, kur užimtos veik visos Anglijos karizskos pajėgos, ne turi jų ant pasiprieszinimo Maskolizijos mieriams Azijoje.

### Pietinė Afrika.

Anglija siunčia jau paskutines, kokias tik gali isziisti, karizskas pajėgas į Afriką; raitelių anglijonų liko jau tik 2000. Dabar todėl galinga Anglija ne turi atliekamų pajėgų ir ji ant žemės yra, teip sakant, beginklė, jos galybė palaikyti vieszpatystės gali ežietiek blėdies padaryti, su ja sausžeminėse karėse ne gali prieszų pergalėti. Visų kareivių Anglija ne gali siųsti į Afriką, reikia ir namieje palikti ypaz ant dabojimo arių, kurie tik laukia tinkamos progos ant pasikėlimo priesz savo skriaudėję Angliją. Juos, savo erzinanczioms kalboms, Chamberlain lyg tyčia stengiasi priversti pasikelti. Tuom tarpu, jeigu ariai pasikeltų ir parodytų tokią jau drąsą kaip burai, Anglija jų ne galėtų suvaldyti, kadangi pacioji Airijoj jų yra desimti kartų daugiau negu burų.

Karė su burais ir neina teip, kaip Anglijos randas geidžia. Nors cenzoriai ne perleidia ne gerų žinių, bet net paciam Kitchenerui reikia bent apie svarbesnius nepasiekimus pranešti į Londoną. Nors ir teklas žinias gal ne visas Anglijos randas garsina, bet ir jis ne gali visų užslepti, turi dalį Kitchenero atsiųstų telegramų ant visų žinios pagarsinti. Kitchenero tie teipogis ne gali siųsti žinias vien ant mulinimo akių, bet priverstas pagarsinti ir apie didesnius ir mažesnius nepasiekimus. Rodo isz jo atsiųstų žinių Anglijos gyventojai, ne gali sau perstatyti tikro ant karės lauko padėjimo, bet visgi dazino nors apie svarbesnius muszius, kuriuose anglijonai liekasi sumusztai arba bent kur jiems ne pasisekė (Kitchener moka teip padailinti savo raportus, kad net muszius, kuriuose anglijonai likosi sumusztai, persto kaipo pergalės. Anglijonai vienok isz skaitliaus nnotrotų iszmoko tuos raportus teisingai suprasti, jau nesiduoda savę jeib karės vedėjui prigaudinai. Toki atsitikimai pasitaiko ant karės lauko gana tankiai, reikia todėl Kitchener kada nekada ir apie tokius pranešti. Sztai 30 d. spalnio anglijonams pasisekė nepasiekimas po Braakenlaage ir tai juos gerai paglostė ne kas kitas, tik Botha, apie kurį tikėjo, kad jo pajėgas teip iszvaikė, kad juos negalės jau į krūvą susirinkti. Kitchener isziuntė deginti burų farmas pulkauninką Bensoną. Patų, taigi Botha, sutraukė savo žmonis ir užpuolė ant anglijonų. Muszis traukėsi beveik per isztisą dieną. Anglijonai nužudė dvi kanuoli, su virsznu 50 oficerų užmusztų ir pasazantų ir apie 200 paprastų kareivių. Tokių nuotrotų vienemesiusirėmė jau anglijonai seniai neturėjo. Isz skaitliaus užmusztų ir pasazantų oficerų reikia manyti, kad anglijonų turėjo but mažiaušiai du czieli regimentai. Tik atsiųsta į lauką pagelba iszgelbėjo tų anglijonų dalį

nuo patekimo į burų ne laisvę. Skaitlių užmusztų ir pasazantų burų paduoda ant 300 iki 400; bet kad anglijonai papratę deszimteropai di dinti nuotrotas savo prieszų, tai ir jų žinioms apie burų nuotrotas paskutiniame muszyje ne Anglijoj ne tiki.

Privatizskos net anglizskų laikraszcių žinios paduoda padėjimą anglijonų Afrikoj už ne vertą pavydėjimo; tos žinios visai nesutinka su rando raminiams, kad burai ne gali ilgai gintiesi. "Times" tvirtina, kad burai gali vesti karę mažiaušiai dar vienus metus. Nauji jų kariautiniai amunicija ir ginklus turi anglizskus ir ant karės vedimuri jų pakaktinai.

Apie De Wettą garsino visokias žinias, paskiausiai buvo pagarsinę, kad jis likosi ar užmusztas, ar teip nuo likų pasimyrė. Apie jį isziitiko ne buvo nė jokių žinių. Dabar netikėtai atėjo į Berlyną telegramai, kad De Wett kariauja priesz anglijonams anglizskose Capo valdybose ir vos 100 mylių nuo miesto Cape Town jam pasisekė paversti anglijonams 6000 čia sugabentų isz viokių svieto krasztų arklų. Tažatitiko jau pirm kelių šaucaizčių, tik anglizskas randas tų slėpė, nenorėdamas gaudinti gyventojų.

### Prancuzija.

Kadangi Turkija vilko per ilgai su užganėdinimu Prancuzijos reikalavimų, tai paskutinei ant galo nusibodo laukti. Prancuzija isziuntė laivynę po vadovyte admirolo Caillardo į Turkijos pakrantes. Ant laivų paėmė 2000 kareivių. Kokius prikasumus gavo Caillard, tikrai nežinia. Mena, kad jam pri sakytą, jeigu Turkija ne iszmokės visų reikalavimų prancuzizskos kompanijos pinigų, užimti Smyrną arba kitoki Turkijos portą. Prancuzizski laikraszciai sako, kad Prancuzija dabar ne pasiganėdys jau iszmokėjimu reikalavimų pinigų, bet reikalans pažadėjimų, kad toki atsitikimai ateičiau nepasitaikys ir kitokių dar tiesų prancuzizskiems pavaldinams Turkijoje. Londono laikraszciai praneša, jog sultanas paliepė sutraukti turkizską kariuoną į portinius miestus, juos drutina, kad pracuzai ne galėtų užimti. Taigi turbūt sultanas ne nori iszpildyti Prancuzijos reikalavimų.

Isziuntus Prancuzijai karizskus laivus į Turkijos pakrantes, tų patį nusprendė padaryti ir kiti krasztai. Austrija, Italija, net Greqija isziuntė ten teipogis savo karizskus laivus; į Turkijos pakrantes nuplaukė ir maskolizska Teržeminių jurių laivynė, plauktizka gavo prisakymą ir anglizski karizski laivai, stovėję Egipto portuose. Mat Europos vieszpatystės, neuzsitikėdamos viena kitai, siunčia laivus daboti, kad kitas ne galėtų pasipelniti per dang nuo griuvanczių jau Turkijos.

### Pietinė Amerika.

Nors tarp Columbijos ir Venezuėlos oficializskos karės dar nėra, bet susimuzimai stovinczių ant rubežiaus kariaunos daly atsitinka gana tankiai. 28 d. spalnio, einant per tiltą Venezuėlos kolumbenei, ant jos užpuolė Columbijos kareiviai, kuriems pasisekė su dinamitu iszmesti į padanges tiltą. Prie to daug Venezuėlos kareivių likosi užmusztų, o dar daugiau jų upėj prigėrė.

## Isz Lietuvos.

### Isz Kybartų, Vilkavizskio pavietyj.

Kybartuose, į ponizską Papero restauraciją užėjo trys muriniai, kai gerai užsidėję ir teip elgėsi, kad juos reikėjo laukia iszmest. Jie pasisaukė savo draugus ir su akmenimis pradėjo restauraciją bombarduoti, iszvaikė visus svečius, o vieną moterizskę teip apdaužė, kad ji, beveik ant Senapišės ligonbutį, pasimirė.

### Isz Minsko gubernijos.

Lietuvų fabrikų iszdirbystė stovi labai žemai, galima sakyti, kad ukiniškai namieje daugiau padirba visoki iszdirbmų negu Lietuvos fabrikai, bet ir stovs ukinikinė iszdirbystės neisztirtas prideranczai; apie pakėlimą, pagarinimą tokios iszdirbystės nieks nesiupina, ant viso Lietuvos pieto nėra nė vienos atsakančios mokyklos, kuri ukinikus pamokintų naudingų darbų; randas rengia mokyklas kaipo inagius maskolinimo lietuvių, o ne su mieriu, kad jo parengtos mokyklos algebant koki nors naudį; brukdamas priverstinai net į privatizskas mokyklas maskolizską kalbą, stabdo rengimą gerų nors privatizskų pramonės ir amatų mokyklų. Apie stovį naminė iszdirbystės, kiek galėjo, surinko statistizskas žinias apie Minsko guberniją fabrikų inspektoriai ir delegatai žemdarbystės parodos neseniai atsiubvusios Minske. Isz tų žinių iszpauola, jog Minsko pavietyj bendrosta užsiima 840 žmonių, vertė jų iszdirbmų per metus siekia tik 34540 rublių. Dirbimu turai ir rogų užsiima 523 žmonės, vertė jų iszdirbmų per metus siekia 19640 rubl. Dirbimu gontų (skindelių) ir piovium lentų užsiima 342 žmonės, vertė jų iszdirbmų per metus siekia 13400 rubl. Dirbimu vežimų, žemdarbiškų inagijų isz ratų vandeniui malunams užsiima 81 žmogus, vertė jų iszdirbmų siekia 3750 rubl. Dirbimu rėzių užsiima 109 žmonės, vertė jų iszdirbmų siekia 3860 rubl. Dirbimu gurbų (kaszių) ir tiakų žuvininkams užsiima 170 žmonių, vertė jų iszdirbmų 6000 rubl. Dirbimu karklinių virvių suraizojimui medžių traukose užsiima 17 žmonių, vertė jų iszdirbmų 600 rubl. Dirbimu botų ir valcių užsiima 50 žmonių, vertė jų iszdirbmų 2500 rubl. Dirbimu milo, pirsiatinių, skepetų užsiima 510 žmonių, isz dirba jie per metus tavory už 12 200 rubl. Dirbimu abrausų, skoterzių, skepetazių užsiima 172 žmonės, iszaužia jie jų už 8850 rubl. Iszdirbmų skurų ir kaitių užsiima 133 žmonės, vertė jų iszdirbtų tavory siekia 12000 rubl. Puodžių yra 728, vertė jų iszdirbtų per metus puodų siekia 27500 rubl. Plytninkų yra 38, vertė iszdirbtų plytų siekia 10750 rubl. Degimų kaitių užsiima 150 žmonių, vertė jų iszdirbtų kaitių siekia 3000 rubl. Izvisio Minsko pav. visokiais smulkiais naminais iszdirbmiais užsiima 3972 žmonės, kurie padirba iszdirbmų už 158 590 rubl., taigi ant kiekvieno darbininko iszpauola vos po 40 rubl. ant metų.

### Isz Vilniaus.

Pasibaigę egzaminai norinczių pastoti ir nauji Vilniuje parengtą prektos mokyklą. Mokykla teip uamose Dro Raduszkoviczius palaikėjų už Žaliojo tilto.

10 d. gruodžio szijų metų Vilniuje bus pardavinėjami dvarai osenti Vilniaus gubernacijoj už skolas Tulas žemiskam bankui. Ant pardavimo yra iszstatyti 77 dvarai ir ukės. Jeigu Vilniuje ne pasisektų minėtų dvarų parduoti dėl stokos turinczių tiegi, pirkti Lietuvoj žemę pirkę, tai 27 d. gruodžio tie dvarai bus licituojami Tulas banko dalyj Peterburge; o jeigu ir čia nebus pirkėjų, tai už skolą paima dvarus bankas kaipo savo savastį.

Bajorizskas gi bankas už skolas parduos Vilniaus gubernacijoj 7 dvarus; visi jie priguli maskolizskai, kadangi bajorizskas bankas dvarponiams kaitikams neduoda paskolos. Dvarus tuos licituos Vilniaus vieszpatystės banko dalyj 27 d. gruodžio.

Vilniaus gubernatorių, kunigaizskizskas Grunzius, pasitraukė nuo ties. Veto. Jo vietoj ant gubernatorių į Vilnių likosi paskirtas Von Waal. Pirmą jis buvo Peterburgo miesto virszininku ir pagarsėjo savo žverizskais padavimais. Žveris mat caras ir siuncia į Lietuvą.

Vilniuje miestas iszduoda ant valgomų produktų takas, bet paprastai produktus pardavinėjanti parduoda juos pigiau negu taksoj pakenkinta. Visas laike antai mėsę geriausio sorto pardavinėjo po 12½ kap., taksoj tokia buvo pakenkinta po 13 kap. už svarę. Dabar ant szvento Stepono rinkos pardavinėjo geriausio sorto mėsę po 3 r. — 3 r. 70 k. puđ, taigi iszpauola po 7½ — 8½ kap. už svarę, o prastesnę po 2 r. puđ, taigi tik po 5 kap. už svarę, miesto gi taksoj prekė pakenkinta po 12 kap. už svarę, taigi beveik du syk brangiau. Taksa ant duonos paskirta didesnė negu duona mieštie kasztuoja. Juoda duona kasztuoja po 2 kap. už svarę, taksoj prekė padėta ½ kap. didesnė. Sviesoto prekė pagal takas turi but 28 kap. už svarę, tuom tarpu ji parduoda po 33—35 kap. už svarę.

singa knierių davė paranką atelė Stiglitzo, kurios Zelenia buvo sarnario. Mieste jau nuo seniai platinosi paskala apie nepriteklių pinigų kasoj, bet kad ant revzių kasieriai pasisekdavo gauti pinigų ant uždėgimo nepritekliaus, o nepritekį revizijų nieks nedarė, tai ir mētymas miesto pinigų teip ilgai galėjo užsilepti.

### Isz Kauno.

16 d. spalio, naktyj, ant vienos isz tirszciausių apyventų ulvyzių, ant kurios stovi naktimis, arba bent turi stovėti, daug policijantų, vagiliai įsitraukė į aukšinių daigtų pardavinęciją Huvičoz ir iszneszė viokių brangenyczių už 8000 rubl. Į pardavinęciją prisigriebė per iszmusztą isz kaimynizskų namų skyelę.

Kauno žemdarbių draugystė ant 20 d. spalnio susaukė snarių susiažiavimą, ant kurio apsarstė klausymą aprupinimo darbininkų pensijų kasos, isz kurios paseng, negalinti uždirbti ant maisto ir užgūt neitėkų nelaimių darbininkai gautų pensijas. Ant gavimo pensijų darbininkai turėtų mokėti į kasą po 2 rubl. ant metų, o jų ponai po 3 rubl.

17 d. spalnio Kauno apskričio sudas perkratinoje provą: Sudarskio, Glazo, Leignezo ir Tabaczniko, apskųstų už padegimus. Sudas vienog apskųstus pripažino nekaltais ir paleido.

### Isz Vilniaus.

Pasibaigę egzaminai norinczių pastoti ir nauji Vilniuje parengtą prektos mokyklą. Mokykla teip uamose Dro Raduszkoviczius palaikėjų už Žaliojo tilto.

10 d. gruodžio szijų metų Vilniuje bus pardavinėjami dvarai osenti Vilniaus gubernacijoj už skolas Tulas žemiskam bankui. Ant pardavimo yra iszstatyti 77 dvarai ir ukės. Jeigu Vilniuje ne pasisektų minėtų dvarų parduoti dėl stokos turinczių tiegi, pirkti Lietuvoj žemę pirkę, tai 27 d. gruodžio tie dvarai bus licituojami Tulas banko dalyj Peterburge; o jeigu ir čia nebus pirkėjų, tai už skolą paima dvarus bankas kaipo savo savastį.

Bajorizskas gi bankas už skolas parduos Vilniaus gubernacijoj 7 dvarus; visi jie priguli maskolizskai, kadangi bajorizskas bankas dvarponiams kaitikams neduoda paskolos. Dvarus tuos licituos Vilniaus vieszpatystės banko dalyj 27 d. gruodžio.

Vilniaus gubernatorių, kunigaizskizskas Grunzius, pasitraukė nuo ties. Veto. Jo vietoj ant gubernatorių į Vilnių likosi paskirtas Von Waal. Pirmą jis buvo Peterburgo miesto virszininku ir pagarsėjo savo žverizskais padavimais. Žveris mat caras ir siuncia į Lietuvą.

Vilniuje miestas iszduoda ant valgomų produktų takas, bet paprastai produktus pardavinėjanti parduoda juos pigiau negu taksoj pakenkinta. Visas laike antai mėsę geriausio sorto pardavinėjo po 12½ kap., taksoj tokia buvo pakenkinta po 13 kap. už svarę. Dabar ant szvento Stepono rinkos pardavinėjo geriausio sorto mėsę po 3 r. — 3 r. 70 k. puđ, taigi iszpauola po 7½ — 8½ kap. už svarę, o prastesnę po 2 r. puđ, taigi tik po 5 kap. už svarę, miesto gi taksoj prekė pakenkinta po 12 kap. už svarę, taigi beveik du syk brangiau. Taksa ant duonos paskirta didesnė negu duona mieštie kasztuoja. Juoda duona kasztuoja po 2 kap. už svarę, taksoj prekė padėta ½ kap. didesnė. Sviesoto prekė pagal takas turi but 28 kap. už svarę, tuom tarpu ji parduoda po 33—35 kap. už svarę.

pirko 20 arklų, mokėjo po 200—400 rubl. už arklį. Isz viso pardavė 94 arklus už 22405 rubl.

7d. spal. prie Azmenų vieszkelio, 7 viorstai nuo Vilniaus, rado užmusztą 20 metų ukininką Ruszcanskį. Galva jo buvo visa sudaužyta. Isz tirinėjimų pasirodė, kad Ruszcanskis buvo atvažiavęs į Vilnių. Ant priemieszio Naujas Svietas pavijo jį keli ukininkai ir pradėjo su kuolais muszti. Vienas isz aplinkinių kaimų ukininkų, Zadkevice, važiuodamas namon ir pamatęs musztynes, bandė gelbėti užpuolė, bet gavo kelis smugius ir primusztas puolė ant kelio. Atlik su Luzcanskis, užmuszėjai prasizalino, tikėdami, kad ir jo gelbėtojas, turbūt, nezyvas. Bet tas, nors labai pavojingai sumusztas, ir nežinia ar galės isgyvti, po valandai atsigavo ir viską papasakojo policijai. Užmuszėjai likosi sursti; vieną rado įsikuszį į sziaudus viename priemieszio kiune. Užmuszėjai pasirodė Markevice ir Tomczevicze. Jie dabar sėdi jau kaimielyj.

Per sanvaitę nuo 27d. rugsėjo iki 4d. spalnio Vilniaus gub. buvo apirgimų visokioms limpančioms ligoms: Vilniuje: szlakotoms sziltinėms 2, pilvinėms 15, rože 4, tymais 5, sibirizska maru 1, rauplėms 1, difteritu 2.

Pavieziuose apirgimų buvo: kraujinėms: Azmenų pav., kaimė Ignatove 4, Zėmadeliuose 2, Eulasziuose 1, Dėmiciuose 1, Chatuticiuose 19, numirė 1, Raszczenioj apirgo 1. Vileikos apirgoj, miestelyj Ilks apirgo 45, numirė 6, kaimė Malėnėciuose apirgo 13, numirė 1.

Pilvinėms sziltinėms apirgo: Azmenų pav. Dėmiciuose 14, Dainove 12, Tkacziuose 2. Vilniaus pav., kaimė Gordinuose apirgo 4. Lydos pav., kaimė Kazluose 16. Szlakotoms sziltinėms, Vilniaus pav., kaimė Kupr anizskiuose apirgo 2. Miestelyj Smorgonėj, Azmenų pav., sibirizska maru užsikrėtė 3 darbininkai vietinių skurų iszdirbiniocyj.

Pirmoje pusėje rugsėjo mėnesio Vilniaus gub. buvo 23 gaisrai, kurie užgimė: nuo padegimo 4, nuo perkuno 1 ir nuo nežinomo prieasazių 18. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridribo blėdies ant 84030 rubl. Didžiausias gaisras buvo Raudondvarij dvarponio Parczevskio, kur sudegė alaus leidynica, blėdė užgania padarytą skaito ant 41150 rubl.

Netikėtų mirzių buvo 9, už muszų 2. Vaikas užmaugtas 1. Negyvelių rado 2. Vagystų papildyta 25, pavogta daigtų už 1522 rubl., pinigų 1112 rubl. 50 kap. Arklų pavogė: Vilniaus pav. 4, Trakų 6, Lydos 11, Azmenų 1, ir Vileikos 1; isz viso 23 arklus.

Aplinkinėse kaimo Sluczi, Lydos pav., priviso daug vilkų. Vilki iszeina isz girių pulkais ir tai ne tik naktimis, bet ir dieną, užbėga į kaimus, užėina ant kiemų, įsaka į tvartes, drasko avis; užpuola ir ant žmonių. Neseniai ukininkas kaimo Sluczi, Damininkas Kazimiras, iszgirdęs naktyj lojimą szuonų, paėmė seniai užprovytą karabiną ir iszšėjęs ant kiemo szovė; bet szuvis bėta užradęjio, jis sudraskė vamzdį, kurio szukės sutrupino szovėjo kairįjį ranką.

Nagų ligos naminių gyvulių siaucia gana smarkiai Vileikos ir Disnos pavieziuose. Per sanvaitę nuo 20—27 rugsėjo tuose pavieziuose apirgo 116 raguotų galvijų, 1 galviją pastipio, avių apirgo 83, kiaušinių 81. Tokiu būdu per vieną sanvaitę dvejuose pavieziuose apirgo 280 galvijų. Disnos pavietij tarp kiaušinių siaucia maras. Apirgo 27 kiaušinių, isz kurių 24 pastipio. Vilniaus pavietij tarp arklų apireiszkė plautas, nuo kurio pastipio jau vienas arklis. Mieste Azmenuose nuo sibirizsko maro pastipio viena karvė.

## Isz Sziauliu, Kauno gub.

12d. rugsėjo Sziauliuose apvakszciojo 50 metines sukaktuves nuo uždėjimo gimnazijos. Ant iszkilnių suvažiavo isz daugelis buvusių mokintinių, baigusiu mokslus gimnazijoj, kiti atsiuntė telegramus su linkėjimais. Sziauliu gimnazijoj ir daugelis lietuvių mokinosi ir jį isztikro atgabeno sziek tiek naudos Lietuvai; buti algebant isz daug daugiau naudos, jeigu ji ne būtų neiszmintingų maskolių atėjimų rankose. Baigę Sziauliu gimnaziją jenerolas Babinskį (turbūt lenkizskas perkrizstas), savokalboj liepė visiems Lietuvos gavalams susijungti į krupą ant kovos su tvirtu savo civilizacija kaimynu, taigi su Vokistija. Lietuva, turbut, daugiau skriaudų kenčia nuo maskolizskų valdių negu nuo vokiczių, todėl lietuviams nėra naudos, ant užganėdimo maskolizsko jenerolo, traukti jau dabar į karę su tvirtu savo civilizacija kaimynu.

## Komisija panaikinimui servitūtų.

Maskolizskas randas, prie vidaus ministerijos, sutvėrė specializską komisiją, kurios pareigos yra: apdirbti projektą tiesų panaikinimui servitūtų Lietuvos. Perdėtinu komisijos bus sanarys vidaus ministerijos Sticinskij. Ji pradės darbuotiesi nuo pradios lapkričio mėnesio szijų metų.

## Moterizskos gimnazijos Lietuvoj.

Visoj Lietuvoj ir Baltgudijoj yra tik 5 moterizskos gimnazijos, ant kurių užlaikymo eina tik 28635 rubl. 94 kap. ant metų, o tame nuo rando tik 10,2%. Dabar Vilniaus maskolizsko apskričio virszininkas užmano apunkinti pastojimą į gimnazijas dukterims neturintų tėvų ir joms nori parengti keturių klasių mazinizskas institutus su amatų dailimis. Virszininkui maskolizsko apskričio ypaz nepatinka, kad moterizskas gimnazijas Lietuvoj lanko daugiausiai žydėlkaizcių. Lietuvos moterizskos gimnazijos mokėdasi 56% žydėlkaizcių, nors žydų yra tik 12% gyventojų.

## Isz Prusų Lietuvos.

Karaliauczius universiteto profesoriai: Stieda (anatomoj), Lassen (chemijoj), Pape (fizikos) ant savo lekcijų ne leidžia moterų. Kiti profesoriai teologizsko ir filosofizsko fakultetų rengiasi teipogis sekti paveikslią trijų pirmtakų. Tokia bada vienatinis Lietuvoj universitetas stengiasi uždaryti duoti moterims, lyg kad jos mokslo ne reiktų, jo profesoriai prisilaiko nuomonų mūsų kunigų.

Ant geležinkelio stacijos Allenstein, lietuvis darbininkas Strombis, jungdamas vagonus, pateko tarp buferų ir likosi jų sustintas.

Netoli kaimo Užpajūnių, važiuojant vežimui su medžiais skersai geležinkelio, užbėgo truks, arklus užmuszė ir vežimą sudaužė; vežime bėgė du žmonės iszliko neugauti.

## Isz Londono.

Biznis musų dzijų ganytojo, kun. Szlamo, paskutiniame laike puzėtina pakrpyo: lietuviai, gyvenanti Silvertown'e ir Woolwich'e perstojo kunigėliui mokėję kolekta. O reikia žinoti, kad mokanczių ten kolekta ypaktų buvo net keletas szimčių! Ufaiigai nedėlioj, 12d. spalnio sz. m. kun. B. Szlamas pasakė dēlei tos prieaszties labai graudų pamokslą; verkė krviunos aszaronas ne tikiai bobos, bet teip jau ir nekurie minkzstos szirdies vyrai. Sztai koki būdu kunigėlis tikinczius parapijonus sugraudino.

Su tikru pasiszevintimu ir parinktais žodžiais jisi papasakojo apie svarbius įrengimo savoloco- nio" lietuviskos baiznycios ir



apie tai, kaip lengva būtų „sau“ bažnyčiai įsitaityti, jeigu ne tie „bedieviai“ t. y. „Parapijos Draugystės Sv. Petro“ ir kiti Silvertown'o ir Woolwich'o „atsakijai“ nebūtų tam kenkę. Ir piliacių, pasakojų, jis suradęs ir jo advokatu apie sudavadyjimą reikalingą tam dalykui popierų jau sunešęs, bet kas iš to visko, kad neįtektinai yra tikinčių ir suprantančių reikala žmonių? „Jeigu sateip ir toliaus užlaikysite ir nebus mokančių kolekto-  
nors 200 žmonių, tai pinigų, surinkusių ant bažnyčios pastatymo, visiemis, kiek kam priguli, išdalinu ir nieko daugiau nelauks, išskelbiau!“ Irgirdę spietą išskelbiamą ypatingai botos, aszaru nesigailėjo, o sžaukė, kiek įmanydamas, garsiai, kad padaryti graudų įspūdį ant „netikėlių“. Kunigėlis, matydamas visais savo graudaus pamokslu, dar pridūrė, kad už dviejų savaizčių susaunks per kortelės mitingą ir jeigu ant jo, nesurinkę nors 200 su visų žmonių, tai nieko ne lauks ir išskelbė.

Kas tai, išlikimai nuo darbo, žodžiu, visas trisias, parvieto-  
sio kun. B. Szlamą i Londoną „Parapijos Draugystės Sv. Petro“ komiteto nuijo, taip sakti, ant niekų: kun. B. Szlamas ketina nedėlio, 27. Spalių su parapijos atsisveikinti.  
Kaipo priedatį savo greito atsisveikinimo kun. Szlamas paduoda nepriėmimą jo surėdytų įstatymų ir nemokėjimą kolek-

istatymai kun. Szlamą, kuriuos parapijos atsisakė priimti, skamba taip: — 5. „Komitetas susideda iš prezidento, kuriuo vėsimet yra kunigas, vice-prezidento, renkamo paties kunigo ir pagal jo (kunigo) norą, užmanančio kartais jo vietą ant komiteto surinkimų ir iš 6 kitų sparnių, renkamų parapijonių.“

6. „Komiteto sparnius gali bet renkami tik žmonės ne, suteptos garbės ir gerai pildanti ir skzezoniziskas pareigas. Delto be sutikimo kunigo ne gali, bet ne vienas išrinktas i komiteta. Arba kunigas perstato pilnam surinkimui du kart didesni skaitlių ypatų, ne kaip i komiteta įeina, ir komitetas renka tada iš kunigo pažymėtų ypatų.“

7. „Komiteto sparnys, ne pildantis savo pareigų, arba pasielgiantis ne padariai, lygiai kaip ir ne pildantis krikščioniškos pareigų, gali but kunigo atstatytas ir kitas ant jo vietas, su suti-  
kimu kunigo, komiteto išrinktas. Taip priimtas i sparnius parapijos komiteto, pildo jo priderystes tikt iki pirmutiniam misijos surinkimui.“

8. „Visi iplaukiant pini-  
gai ant užlaikymo misijos, ar tai surinkti bažnyčioje laike dievmaldystės, ar namuose kolekto-  
tori, turi but paduoti kunigui akivaizdę komiteto sparnių. Kunigas įtraukia juos tuoj i knygas ir išduoda kolekto-  
riams kvitas apie priėmimą.“

11. „Po atitraukimui kunigo algos (5 svarų), atlikę pinigai turi but padėti i banką ant vardo kunigo ir 3 kitų komiteto sparnių. Knygelė, ant kurios pinigai įdėti i banką, turi but komitetui ant jo surinkimų parodyti. Ji užsilaiko taip pat pas kunigą. Komiteto sparniai, ant kurių vardo tampa pinigai įdėti i banką, padeda po £5. kauceijos, kuriuos sudeda i banką atskirai.“

12. „Pinigų įzimti iš banko galima tikt po atskiro nutarimo komiteto. Padarius nutarimą, sparniai, ant kurių vardo pinigai sudėti, turi paskirtose di-  
noje eiti izimti. Pinigais paima kunigas. Jeigu katras sparnys ponutarimui atsisakytų eiti izimti pinigų iš banko, tai praranda visą savo kauceiją, kuri eina ant naudos misijos ir tampa iz komiteto izsmestas — o jeigu dar reiktų užvest propą, tai jos kasztas atskirai užmokėti.“

13. „Jei misija, dėl ko-  
kių nors priežasčių, turėtų iz-  
firt, tai jos turtas, po atlygini-  
mui visų skolų, jei kokios būtų, turi but sudėtas ant rankų Kau-  
no vyskupo, kuris ji teipilgai pas-  
sąv užlaikys, iki ciza (Londono)  
neusitvers iznauo i lietuvizka  
misija. Jei gi per 25 metus ne-  
usitvertų, tai Kauno vyskupas  
turi turēt tiesą spverst taos pini-  
gus ant lietuvizkos literatū-  
ros (!). (Ant tokių izslygų Kau-  
no vyskupas negali pinigų priim-  
ti, tas valdijų uždrausta).“

Toki tai yra kunigo Szlamą  
svarbiausi įstatai; talpinimas visų  
uimtų per daug vietas.

Ar dyvai, kad Londono lietu-  
viai įstatymų nepriėmė ir — per-  
stojė mokyti kunigui kolekto-  
Kunigas Szlamas, žinodamas  
su kokiomis sunkenyboms buvo  
sujungtas parsisaukimas lietuvio  
kunigo, tikėjęs izz to pasinaudo-  
ti, versinai norėjo priversti pa-  
rapijonus tuos jo įstatymus pri-  
imti, bet ant jo nelaimės, nepasi-  
sėkė. Ir ciza mat tarp žmonių  
kyla supratimas.

Kun. Szlamas net su pagalba  
denunciacijos per „Tėvynę“ no-  
rėjo savo priesus iznaikinti, bet  
iz tas paskutinis jo baidymas jam  
neusidavė. Ką beveiks — reik  
keliauti svažatesnių žmonių įsiek-  
kot. Žodžiu saktant — paskuti-  
nis tai buvo bandymas ir paskuti-  
nis fiasco.

Augustaitis.

## Isz Amerikos.

### Kersztas politikieriaus.

FERRIS, VA. Ant vieno poli-  
tikoso surinkimo, negras Wil-  
liam Hale, įerzintas baltveidių  
kalbėtojų, apleido surinkimą  
ir parėjus namon, paėmė karabi-  
nų, ugrūdo atgal ant surinkimo  
salės ir pradėjo sžadyti i pulką  
žmonių. Vieną ypatą ant vietos  
užmusė, kitą negrą mirtinai pa-  
sžovė, kuris ir pasimirė; mirtinai  
pasžovė dar dvi ypatas. Atlikęs  
tą, negras pabėgo ir jo iki szio-  
lo ne suėmė.

### Be mažo ne prigere.

SAN FRANCISCO, CAL. Perei-  
tos nedėlios diena ant prisizto  
orlaivio pasikėlė ant oro ypatos.  
Iškilus orlaivui, ustruko virvės  
ir jis su žmonėmis nulėkė ant o-  
ceano. Visi tikėjo, kad orlaivį  
sėdinties atsėis prigerti, bet ant  
jų laimės, atsikėrė vėjas ir or-  
laivį atnežė atgal ant kranto,  
kur jiems ir pasisėk laimingai  
nusileisti ant žemės.

### Už nikeli 5000 dol.

NEW YORK. Prekėjas Lesin-  
gą apskundė i augseciausią sudų  
uilycinį karų kompaniją. Mat  
jam reikėjo persėsti iz vieno karo  
i kitą, bet antro karo konduktori-  
us ne norėjo jo priimti ir nustu-  
mė nuo karo. Už tai augseciaus-  
sias sudas pripažino nuo sžitric-  
rių kompanijos atlyginimą 5000  
dol.

### Netikės vaistas.

ST. LOUIS, MO. Miesto che-  
mikas, ant apsaugomų vaikų  
nuo difterio, padirbo vaistą ir jį  
išdalinio miesto daktarams. Vi-  
si vienog vaikai, kuriems tik tas  
vaistas likosi įkėlpytas, apsirgo  
ant užverimo žandų ir 11 jau  
pasimirė, o 11 nors dar ne pasi-  
mirė, bet mažą yra viltis juos iz-  
gėbėti.

### Skaitlius nemokančių skaityti.

Laikė paskutiniu laudės su-  
skaitymo Survenytose Valstijose,  
turinčių suvisvuz 21 metę ne  
mokančių nē rasztyti nē skaityti  
buvo iz viso 2326255, kuriame  
tai skaitliu buvo 1706293 Ame-  
rikų gimusių ir 620002 gimusių  
svetų. Taigi Amerikų gimusių  
nē padjstanczių literų buvo su  
visvuz duyų daugiau negu at-  
kakusių iz kitor.

### Nutruko tegrato dratal.

SEATTLE, WASH. Nuklota ant-  
jurių dugno telegrafo linija tarp  
Juneau ir Skagway, Alaskoj, likosi  
nutraukta. Dabar jau vienog su  
rado vietą, kurioj nutrauktas dra-  
tas ir jis bus iz naujo sujungtas.

### Raupies tarp indijoni.

STOUT CITY, LA. Tarp indijo-  
ni ant Winnebago rezervacijos,  
sziarunėj dalyj Nebraska, smarkiai  
siaucia rauplės. Nors ant  
rezervacijos gyvena ne daugiau-  
siai indijoni, bet 20 jų pasimirė  
nuo rauplių; skaitlij gi sergan-  
čių paduoda ant 300. Skiepyti  
apsaugoj mo rauplių indijoni ne-  
suduoda.

### Sudaule prancuziska automobi- liu.

NEW YORK. Garsus savini-  
kas laimėjusio visur terptautis-  
kose lenktynėse automobilias,  
prancuzas Fournier su 6 draugais  
izsvažiuo ant savo be arklų veži-  
mo. Važiujant skersai geležni-  
kelio rėlių netoli Westbury, užbė-  
go traukis ir automobilij sudaudė,  
visi jam sedinti likosi sžuėsti,  
bet sžuėdimai jų ne pavojingi.

### Muszi su indijonais.

Meksika, Latuna terpalnė,  
ant pulko Yaqui indijonių užpuolė  
ne tikėtai meksikonizski kavalie-  
ristai. Muszyje 15 indijonių liko-  
si užmuszti, kitiems pasisekti už-  
szokti ant arklų ir pabėgti i kal-  
nus. Lauks ciza dabar atsinau-  
jinimo karės su indijonais. Pro-  
vincijoj Sonore indijoni izdegi-  
no daug farmų ir užmuszė 30  
baltveidių.

### Uždare paroda Buffaloj.

BUFFALO, N. Y. 2d. lapkričio  
likosi užkaryta panamerikonizska  
paroda. Per visį laiką atlangė  
jā 8200000 žmonių. Parangė-  
jama parodos vienok ji ne apsi-  
muko, turi jie nepriteiklia 4  
milijonus doliarų. Pusę buvusią  
ant parodos daigtų pervesť i  
Charleston, kur neužligio bus pa-  
rengta paroda.

### Pradžuė latvai.

Labrado pakrantėse siautė  
baisi vėtra, kuri užklupo izpalkau-  
sius ant žvejonių laivus. Du lai-  
vai ne sugrįžo i portą. Ant jų  
buvo 12 žmonių ir katalikizski  
kunigas, izspilkęs ant jurių at-  
lankyti savo parapijonus. Ant  
jieszkiojimo prapaulyti laivų iz-  
sientė garlaivj Glencoe.

### Galsrai.

UNIONTOWN, PA. Uždegė  
ciza arklūninkai Friedmanno. U-  
gnis izsinaikino iz viso 10 trijų  
ir pridirbo blėdies — ant 250000  
dol. Menė, kad ugnij prižiū-  
rėtojas.

MILWAUKEE, WIS. Nuo padė-  
gimo užgimė gaisras skalbynijos  
ant Grand ave ir i trumpą lai-  
ką izsinaikino ke tas aplinkies  
tribos. Blėdj gaisro padarytų  
skaito ant 300000 dol.

PORT HURON, MICH. Sudegė  
ciza dvi didelės javų krautuvės, o  
jose 170000 buselji kviecių, 90-  
0000 buselji kornų ir 14000 bu-  
selji avių. Blėdj ugnies padari-  
tyt skaito ant \$300000.

FLORENCE, S. C. Izdegė pu-  
sė miesto Timmonsville. Blėdj  
ugnies padaryt skaito ant 100000  
dol. Ugnis užgimė nuo explo-  
zijos liampos vienogjo pardaviny-  
cz oj.

MONTEWOC, WIS. Siautė ciza  
didelis gaisras, kuris izsinaikino 73  
vagonus miltais prikrautus, krau-  
tuves Wisconsin Central geležni-  
kelio ir dalj dokų. Blėdj ugnies  
padaryt skaito ant \$150000.  
Prie gėsinimo du ugnisargiai ap-  
degė pavojingai.

### Nelaimės ant geležinkelio.

TERRE HAUTE, IND. Ant Lo-  
gansport geležinkelio linijos, ne-  
toli Jaelson, IND. izszocho iz rė-  
lių geležinkelio traukis. Prie to  
pezkury ir vienas pasażierius li-  
kosi užmuszt.

BIG STONE GAP, VA. Netoli  
nuo ciza, ant Louisville & Nash-  
ville geležinkelio susidau-  
žė traukis. Prie to du traukio tar-  
nai likosi užmuszti, o keli sunkiai  
apulti.

WASHINGTON, PA. Ant Balti-  
more & Ohio geležinkelio susidau-  
žė traukis. Prie to vienas traukio  
turnas likosi ant vietos užmuszt,  
o 7 žmonės sunkiai apulti.

VALPARAISO, IND. Ant Penn-  
sylvanija geležinkelio susidau-  
žė traukis su darbininkis-  
ku. Prie to du žmonės likosi  
ant vietos užmuszti, sžuėstų gi  
yra 12, tarp kurių trys apulji  
mirtinai.

### Sniego dargana

CUMBERLAND, WIS. Sžitose  
aplinkinėse beveik per visą 2  
dieną lapkričio siautė smarki  
sniego dargana. Yra tai pirmu-  
tis szmet sniego sziariniame  
Wisconsine.

Audra su ledais  
MEDFORD, WIS. Sžitose aplin-  
kinėse 31 d. spalnio siautė smar-  
ki vėtra, paskui užklodo audra ir  
puolė dideli ledai, kurie pridirbo  
dug blėdies ypacz sudose. Vėtra  
sugriovė tvirtus farmerio Zi-  
merli, kuriuose trys arkliai likosi  
užmuszti.

### Lyncavimas.

GULF PORT, MIS. Perry pavie-  
ty, sžteto Missisippi, peraitos ne-  
dėlios diena likosi suarezuotas  
negras už užpuolimą ant baltvei-  
dės moterizskės. Minios žmonių  
paveržė jį nuo sžerifo pagalbinio-  
ko, pririzo prie stulpo ir gyvą  
sudegino.

## Isz darbo lauko.

CUMBERLAND, MD. Czia-  
nykizsko korporacijos dirbtuvės  
bus perkeltos i McKees Rocks, Pa.

ALTONA, PA. Dėl stokes  
anglij likosi užkaryti Altona  
Iron Co. geležies dirbtuvės.

YOUNGSTOWN, OH. Besse-  
mer dalyj Republic Iron & Steel  
Co. dirbtuvų pasiliovė darbai  
ant neapbrėžto laiko.

REINELAND, WIS. 200  
darbininkų Wabash Screen Door  
Factory pakėlė sžtraiką. Darbi-  
ninkai reikalauja už savo darbi-  
no užmokėsnio, kokį gaudavo  
pernal.

LAKESVILLE, W. VA. Sžtraik-  
kas cziaunykszioczo stiklo dirb-  
tuvėse pšibaigė, bet prie darbo  
dabar priima vien darbininkus ne  
prigulicinius prie unijos.

BUTTE, MONT. Amalgama-  
ted Copper Co. uždare visai savo  
vario kastyne ir per tai 8000  
darbininkų atsirado be darbo.

IRVING, PA. Visose dalyse  
naojai patatytj dirbtuvj „Ele-  
onora Steel & Iron Co.“ prasidė-  
darbai nuo ateinančių naujų me-  
tų.

HAMMOND, IND. Sudegė  
cziaunykszioczo „Hammond Pac-  
king Co.“ pjovinyne ir per tai  
2000 darbininkų neteko darbo.

NEW CASTLE, PA. New  
Castle Forge and Bolt Co. stato  
naujas dirbtuves, kuriose  
pradėios ateinančių metų prasi-  
dės darbai.

CUMBERLAND, MD. Dėl ne-  
priteikliaus šalies medegos pasi-  
liovė darbai cziaunykszioczo blė-  
tos diektuvėse ir per tai 1000  
darbininkų atsirado be darbo.

FINLEY, OH. Globe lan-  
gams stiklo dirbtuvėse, kurios  
stovėjo per pnikis mėnesias, pra-  
sidėjo vėl darbai. Prie darbo  
patilpo 350 darbininkų.

ORLEANS, ILL. 1000 darbi-  
ninkų dirbančių cziaunykszioczo  
varstotuose Chicago Great Wes-  
tern geležinkelio pakėlė sžtraiką,  
kadangi kompanija ne norėjo pra-  
szalinti darbininkų nekencziamp  
foremanp.

NEW YORK. Pacahontas Co.  
pirkio pietiniuose sžtetoose  
didelius anglų plotus ir ant jų  
parengė naujas kastyne, kur iz-  
sų patilpo 500 darbininkų. o  
paskui ją skaitlij ketina padidinti  
iki 2000.

FALL RIVER, MAS. Czia-  
nykszioczo medvilnės dirbtuvj  
darbininkai pareikalavo pakėlimo  
algų ant 10%, bet fabriky savi-  
ninkai reikalavimą atmetė. Dar-  
bininkai dabar tarisai, ką toliaus  
daryt. Dalis darbininkų nori  
sžtraikuoti.

TACOMA, WASH. Pasibaigė  
sžtraikai gisierų ciza ir Seattlej,  
ir visi jie sugrįžo prie darbo.  
Per sžtraiką jie izskovojo autrum-  
pinimą darbo laiko iki 55 valan-  
dų per savaitę; nuo dabar suba-  
toms dirba tik iki pietų.

NAUGATUCK, CON. Darbi-  
gimnės dirbtuvėse eina gerai  
ypacz prie dirbimo giminių ezeve-  
rykų. Mergos, katros tik atva-  
žioja, o anglizskai moka susikal-  
bėt, darbų toliaus gausna prie  
mokinimosi dirb czeverykus, o  
kaip izmoksta, tai turi gery už-  
darbį: gausna nuo \$8—16 ant san-  
vaitės. Vyrai uždėria tiek jau,  
bet gimnės dirbtuvėse ne daug  
jų reikalauja, per tai sžviediai at-  
važiavusiam sunku i dirbtuves  
patilpti. Už dienos darbą moka  
po \$1.50—2.50. Darbo nuo-  
sėniau mieste gyvenantiems ne sto-  
kuoja.

## ISZ

## Lietuvizskų diryų.

### Isz Shenandoah, Pa.

Maskolijoj randas su pagalba  
žandarų stengiasi nepriileisti szi-  
vos spindulio i Lietuvą, rujos caro  
tarnų gaudo lietuviziskas knygas  
ir jų skaitlytus. Ciza Amerikoj  
nėra caro tarnų, nėra rpyj žandarų,  
skaitymo apszvieczianzių pro-  
tą knygų nieks nestabdo, bet mu-  
sų broliai ne tik nemoka iz liuo-  
sybės naudotis, bet nekenczi-  
a knygos ir laikraszių. Jie mat  
pamėgo visai ką kitą, nors antai  
sžitof vietof per kelis metus dar-  
bavosi vienas iz karszoiausiu dvi-  
sakių vadovų ir teip vadina-  
mų „apgyneją katalikizstę ir lietu-  
vizystę“. Kokius vienok vaizdas  
atgabeno darbai musų karzto  
karygio ant dorizsko pakėlimo jo  
ganymui pavestų avelių?

Užtenka pereiti gatvę, o kiek-  
vienas pamatys vaizius jo besidar-  
bavimų (Negalima mat katės už  
uodegos i dvi prieszigi pusi pa-  
traukti, bet reikia traukti vien i  
vieną. Negalima mat drauge geru  
doros mokintojų ir tvarkos ir suti-  
kimo ardytojų, bet galima but vien  
pirmutinis ar antrus). Saliunuose  
vienuose sžoka, kituose kazy-  
ruoja, trečiuose peszasi. Pesztu-  
kai su akmenimis galvas skaldosi,  
bambarduoja kaip apgultą miestą  
saliunų sienas, kol policija nesu-  
gaudi ir nesuveda i sžaltįjį at-  
sukia, tai to nieks negali uginti,

Sztai neseniai ant vieny lietu-  
vizskų vestuvių svinicziaivotų pa-  
gal bažnyčios prisakymus jaun-  
vedžij buvo kruvinos pesztynės,  
o paskui izz to užgimė net 6 pro-  
vos. Vienas saliniuninkas, turė-  
damas piktumą ant savo giminal-  
czių, pasamdė pesztikus, kad ji  
sumusztų. Norai tie izszipildė:  
saliuninko nekencziamos ypatos  
su pelliu supiaustė veidą. Už tai  
vienok saliuninkas neteko lais-  
nio, pateko ant 2 metų i kalėj-  
mą ir turėjo užmokėti 250 dol.  
bauspis. Propaguojaamas doros  
mokintojų kersztas izsduoda mat  
vaisius ir tai greičiau negu pats  
mokintojai geidžia.

Iz tikro tuos musų savitarpį  
nius nesutikimus, pesztynes, ži-  
minancias visų lietuvių vardą  
gimnazias musų tamsumas ir nespra-  
tumas; jeigu mes daugiau tu-  
rėtume supratimo, nesekume  
pavėksla jeb suandytojų, nesid-  
daugime save izsnaudojti kaip i  
nagi keno nebuk. Didžiausi ne-  
sutikimai ciza buvo už tikėjimą,  
už ką rodosi, nebūtų reikalo piau-  
tiesi. Juk dievuociams nereiks  
a'sakyt i už nuodėmes ne dievuo-  
t, o tiems vėl nereiks atsakyt  
pries nieką už tikėjimą dievuo-  
czių. Savo keiksmais ant savo  
pramanytių bedievių doros mokin-  
tojai tas piovyne ir nesutikimus  
tarp lietuvių sukeli.

### Geiszarizskėnas.

Isz Worcester, Mass.  
Tarp musų miesto lietuvių nie-  
ko gero ne girdėt, galima izsgriti-  
vi vieni apie keiksnius, barnius,  
muztyne, maukimą byro per  
dienas ir naktis. 27 d. spalnio  
buvo ciza kaunizskij vestuvės.  
Byro tik pivežė, kad sžviedai,  
begerdami, izsėjo iz proto ir pra-  
dėjo daužytiesi „kaip Dievas pri-  
sake“ su lazdoms ir peiliais. Vie-  
nų veselininkų teip supėt, kad  
reikėjo gabenti i ligonabutį, kur  
daktarai sulopė ir susiuvinėjo su-  
plėztytą kailį, bet dar nežinia, ar  
galės izsgydyti. Girtuklaviams  
ir pesztynės galėtų sumafinti  
sziekit tik skaitymas laikraszių  
ir knygy, bet musų dvasiziskas  
vadovas draudžia skaitymą. Ma-  
louningai daleidžia skaityti savo  
pesztentias maldaknygas. Dar-  
bininkai reikalauja atmetė. Dar-  
bininkai dabar tarisai, ką toliaus  
daryt. Dalis darbininkų nori  
sžtraikuoti.

FALL RIVER, MAS. Czia-  
nykszioczo medvilnės dirbtuvj  
darbininkai pareikalavo pakėlimo  
algų ant 10%, bet fabriky savi-  
ninkai reikalavimą atmetė. Dar-  
bininkai dabar tarisai, ką toliaus  
daryt. Dalis darbininkų nori  
sžtraikuoti.

TACOMA, WASH. Pasibaigė  
sžtraikai gisierų ciza ir Seattlej,  
ir visi jie sugrįžo prie darbo.  
Per sžtraiką jie izskovojo autrum-  
pinimą darbo laiko iki 55 valan-  
dų per savaitę; nuo dabar suba-  
toms dirba tik iki pietų.

NAUGATUCK, CON. Darbi-  
gimnės dirbtuvėse eina gerai  
ypacz prie dirbimo giminių ezeve-  
rykų. Mergos, katros tik atva-  
žioja, o anglizskai moka susikal-  
bėt, darbų toliaus gausna prie  
mokinimosi dirb czeverykus, o  
kaip izmoksta, tai turi gery už-  
darbį: gausna nuo \$8—16 ant san-  
vaitės. Vyrai uždėria tiek jau,  
bet gimnės dirbtuvėse ne daug  
jų reikalauja, per tai sžviediai at-  
važiavusiam sunku i dirbtuves  
patilpti. Už dienos darbą moka  
po \$1.50—2.50. Darbo nuo-  
sėniau mieste gyvenantiems ne sto-  
kuoja.

NAUGATUCK, CON. Darbi-  
gimnės dirbtuvėse eina gerai  
ypacz prie dirbimo giminių ezeve-  
rykų. Mergos, katros tik atva-  
žioja, o anglizskai moka susikal-  
bėt, darbų toliaus gausna prie  
mokinimosi dirb czeverykus, o  
kaip izmoksta, tai turi gery už-  
darbį: gausna nuo \$8—16 ant san-  
vaitės. Vyrai uždėria tiek jau,  
bet gimnės dirbtuvėse ne daug  
jų reikalauja, per tai sžviediai at-  
važiavusiam sunku i dirbtuves  
patilpti. Už dienos darbą moka  
po \$1.50—2.50. Darbo nuo-  
sėniau mieste gyvenantiems ne sto-  
kuoja.

### Isz Mahanoy City, Pa.

Ne gana, kad mus kunigėlij  
supildė, ir pagal savo sutaisytą  
plangą izsnaudoja, bet ne mažai  
atiranda ir tarp musų brolių  
vargdieniai, kurie stengiasi pudy-  
tojus apginti, ir anų darbus pagri-  
ti. „Žvaigždės“ Nr. 34 patėmy-  
jau 2 korespondencijas iz Mahanoy  
City, Pa., Bonifacio Korio ir A. J.  
B. Kaip vienas teip ir kitas sten-  
giasi kad ir su melsgyte kitus  
izsinaikinti ir da savo pasiznus lai-  
ko už krikščioniškus, katali-  
kizskus. Nors ne mauo dalykas  
kitus užtarinėti, bet melsgytės  
neapkęsdamas, turi užtar. Po-  
nas Bonifacas Koris primetė mē-  
sininką, lenką Kozminką, lietu-  
visius, kuris pardavinėjo mėsą pa-  
stipus karvės, už ką buvo ap-  
skųstas ir nubaustas ir „Vienybė“  
tą užtėmyjus, nepagyre Bonifaco  
už tokį pranešimą „Žvaigždėi“,  
kurioj Kozminkas buvo priekai-  
tytas prie lietuvių „bedievių“.  
Dabar p. Bonifacas stengiasi savo  
korespondencijas izsietinti, bet  
jokiu būdu negali padaryti. Vi-  
ki lietuviai žino, kad visi lietuviai  
mėsininkai sveiką mėsą žmonėms  
parduoda ir teisingai su priekais  
pasielgia ir visi yra krikščioni-  
niai katalikai, taigi Bonifacas per  
vėliai pasirodė, krikščindamas  
„bedivius“ ir „sžluptar-  
niais“. Kad lenkels Kozminkas  
mėgino bedivizsuoti su mėsą pre-  
kiauti, tai to nieks negali uginti,

### J. Z.

bet kodėl už lenkus lietuviai turi  
atsakyt? Argi jau p. Bonifacas  
negal nė lenkų nuo lietuvių at-  
skirti?

Antrąj korespondencijoj p. A.  
J. B. užspūla ant kitų laikras-  
zių, kuriuos jis vadina „Sesū-  
tėms“, buk jie vien bedievizkai  
raszo, ant kunigų užpildami. P.  
A. J. B. primeta kitiems laikras-  
cziams, buk anie izsneiknia Ryo-  
mo katalikų tikėjimą. Geistina  
but izsgriti, katrame numeryj ko-  
kio laikraszczių buvo tikėjimas  
niekinamas? Toliaus priduria,  
buk pp. L. S. K. prisiekitų tų  
laikraszių, pradėjo kalbinti jau-  
nuomėne prie sžluptarystos. Ką  
p. A. J. B. vadina sžluptarysta?  
Katram kampe mato beadrų  
Sžlupio ir koki jos sanaria? Czi-  
nau gal kiekvienas suprast sziakį  
melsgytę p. A. J. B. Pats izs-  
mislyjo nebutus daigtus ir su sau  
draugu apskundė i draugystę su  
nepatikanczių ypatų, o draugys-  
tė, viešp izstyrusi, paskyrė baasmę  
skundikams už piktus ergelius,  
ir visi draugai vienbalsiai davė  
papeikimo žodį, bet A. J. B. gi-  
riasi, buk ir jo draugai, aszaroda-  
mas kaltininkas, rankas buciaivo.  
Jusų draugystės sanarys raszė  
„Saulėje“ ne su mieriu izsneiki-  
nimo kokij ypatų, bet budamas  
sekreterium, apszieškė visiems,  
kad nieks su jokiais reikalais ne-  
sikreptų prie jo, nes nuo jo kny-  
gos lapo atimtos,



## Ar vynes vodingas žmogaus organizmui?

Kad degtinė, alus ir kiti svaginanti gėrimai yra vodingi žmogaus sveikatai, ypač jeigu kas jų geria be miero, iki pasigėrimui, tas jau seniai išsirta. Iš tokių gėrimų vodingiausia yra degtinė, kadangi joje daugiausia yra alkoholio, kuris yra tikrais nuodais; mažiau gi turi alkoholio gėrimai ne taip vodingi, antai gerų vynų daktarai duoda net ligoniams ant sudirginimo pajėgų (šiuo metu tikrai, gerų vynų, o ne pigius, kuriuose tankiausiai vyno nėra, bet visoki vodingi sveikatai primasi). Žinoma, neduoda jo tiek, kad ligonis pasigertų, kviandį viskas, ko tik kas vartoja per daug, nors miero paimtas būtų ir labai naudingas, yra vodingas. Ar iš kitų vynos vodingas ar naudingas yra organizmui, ant persikirimio apie tai darė elis bandavonių apie tai darė elis bandavonių ant jurių kiaušienų mokslininkas Ruos.

Jis išsirtino sėklas poras jurių kiaušienų, visą porą matino vieną ir laikė vienoje vietoje; kurios poros gavo kas diegų vyną ir kiti, o divi kitos, drauge laikytos, gavo tą patį maistą, bet vyno negaudavo nė trupucio. Vyno kiaušienų duoda po miera atkanciančią žvėries sunkumai: vienai porai vieno septintiesimto dali, kitai du septintiesimto dali, o trečiai tris septintiesimto dali jos kuno sunkumo. Ant bandavonių Ruos emė raudoną vyną, kuriame buvo 9% alkoholio. Visos kiaušienos noliai gėrė vyną, tik viena jo imti nenorėjo ir ta po trijų mėnesių pasiplo. Po trijų mėnesių vietoj vieno vyno, pradėjo darvinti sumaizytą su kvietinėms klynėms ir sulygino proporciją, taip, kad kiekviena kiaušienė gaudavo vyno po 2 septintiesimto dali savo kuno sunkumo. Kiaušienės svėrė kas sanvairę. Pradedant bandymus, kiaušienės negaunanzios vyno svėrė 370 gramų, o gaunanzios vynu 368 gramų. Po trijų mėnesių bandymų kiaušienės gaunanzios vynu svėrė 640 gramų, o negaunanzios tik 606 gramų, taigi gaunanzios vynu žymiai pralenkė tame negaunanzias ir tisi mėnesius kuno sunkumas pasididėjo ant 5,6%. Kiaušienės gaunanzios vynu patūrėjo 10 mašyčių, taigi išpuola po 2,5 ant poros, negaunanzios gi vynu tik 4, taigi po 2 ant poros. Po ra su patūrtais valkais gaunanti vynu svėrė vidutiniškai 1675 gramus, negaunanti vynu tik 1422 gramus. Po trijų tolesnių bandavonių mėnesių kiaušienės gaunanzios vynu svėrė po 762 gramus, negaunanzios gi tik 675 gr., arba skirtumas buvo 12,87% ant neaunos kiaušienų negaunanzio vyno. Visa gi seimyna kiaušienų gaunanzio vynu svėrė 2657 gramus, negaunanzio gi vynu tik 2313 gramus, taigi skirtumas buvo 14,87%.

Po 9 mėnesių bandymo kiaušienų gaunanzio vynu pasiplo 12,5%, negaunanzio gi vyno išgauso pusę, taigi 50%.

Apart to Ruos dar užsimanė išbandyti drutumą bandavonių kiaušienų ir persikirimio, kad gaunanzios vynu buvo 5 syk drutesnės. Ant galo jis užsimanė dar persikirimti, ar vynes yra maistingas ar ne. Ant persikirimio apie tai, jis vienai mažai kiaušienai davinėjo maisto maisto negu reikia: viena kiaušienė gaudavo tik 5 gramus kvietinių klynių pavilgytų vandenį, kita gi po tiek jau klynių pavilgytą vynu. Po kokiam laikui pasirodė, kad kuno sunkumas kiaušienės gaunanzio vynu pasididėjo ant 17 gramų, o negaunanzios vynu tik ant 9 gramų; ant galo kiaušienės gaunanti klynes su vandeniu pasiplo, o gaunanti jas su vynu, nors klynių gaudavo per mažai, užaugo gerai ir buvo sveika.

Iš savo tirinėjimų Ruos išveda sekanciją nuomonę: jeigu ir darytos su jurių kiaušienėmis bandavonės negal but darodjums, kad vynos yra naudingas organizmui, tai visgi iš jų bandavonių matyt, kad jos, žinoma jeigu geras, nėsbruktas iš vodingų medėgų, nekankia organizmui net tųsyk, jeigu jo gerti gana daug ir tai kasdien.

Kad vynes nekankia taip žmogaus kaip degtinė, apie tai daktarai seniai apsisakė, todėl antai Prancūzijoje, per pakėlimą akcų, žės ant degtinės, randas net stengiasi palengvinti žmonėms gėrimą vyno vietoj degtinės ir dabar iš kitų prancūzai pradeda gerti vynos negu vodingos degtinės.

## Nauji rasztai.

Dirva, Nr. 4, kn. 21. Laiszkal iz kelionės po Palestina. Izleista kasztas kun. Miluko. Spailu m. 1901m. 94 puslap.

Saventa Žemė arba Palestina, vieta gyvenimo mūsų lazanjytojus, brangi yra kiekvienam krikščioniui. Todėl ne vienas lietuvis be abejonės norės arčiau susipažinti su garbina krikščionių žeme. Saitoje "Dirvos" knigoje skaitytojai ras platesnį Palestinos arba Saventos Žemės aprašymą. Yra joje gana gražūs paveikslai. Užbaigto "Dirvos" izleistojaus, savo atsiliepime, apreiškia, jog izskelauja į Europą, todėl ant toliaus paliauja izleidinėjęs Dr. Gaila. Nors mea daugelyj dalykų ir ne galime sutikti su kun. Miluku, bet tas dar ne reiškia, kad mes visus jo darbus laikytume už vėdingus ir pektinus. Prie naudingų lietuviams jo darbų mes skaitome izleidimą "Dirvos". Gaila todėl, kad ji toliaus ne izseis.

Parinktos Lietuviškos dainos. Pagal Antaną Jankovskę. Tiltėje 1901m. Spauda O. V. Mauderodes, kasztas autoriaus. 46 puslap.

Telpa čia 49 dainos. Dainos suraszytos taip, kaip jos buvo padiktotos. Nė gramatika, nė rasyba ne pritaikyta prie tos, kokią mes šiandien vartojame.

Ukiskos draugystės ivairuose krasztuose. Ramgasa sutaisita. Tiltėje. 1901 m. Spauda pas Otto V. Mauderode kasztas autoriaus. 38 puslap.

Telpi čia svarbiausi pamatai ukiniškų draugysčių, kokios yra pas civiliztuotas tautas. Ant jų pamatų priderėtų tvirti tokias draugystes ir Lietuvos ukininkams. Gaila vien, kad kalbą raszo ne pritaikyti prie tos, kokią dabar rasztuose visi vartoja. Jeigu dialektizka rasyba ir kalbą galima izseisinti dainų rinkinyje, tai jau to negalima izseisinti pamokiančiojo knygu-tėje.

Kas tai yra dirbama žemė? Kaip ji atsirado, koki yra skyrtai ir kaip juos pažinti? Del naudos gaspadoriu ukininku. Sutaiste D. A. V. Tiltėje. 1901m. kasztas autorius Otto V. Mauderodes atspauda. 30 puslap.

Autorius suprantamą izskina tą viską kas užvardinime paminėta. Knigutė naudinga labai Lietuvos ukininkams. Gaila, kad autorius ne prisilaiko mūsų arsztuose izsidirbusios kalbos ir rasybos.

Trumpi sneka apie limpanzias žirai ir kaip nuo jų apsiginti. Paraszė D. V. A. Tiltėje 1901m. Spauda Otto V. Mauderodes kasztas autoriaus. 39 pusl.

Knigutė naudinga ir reikalinga kiekvienam norinciam savo seimynų ir namus apsaugoti nuo limpanzių ligų. Gaila vien, kad ir čia autorius nesilaikė nė kalbos, nė rasybos izsidirbusios jau mūsų rasztuose.

## Iš visur.

Berlyno policija pagarsino, kad mieste yra 80000 darbininkų neturinciu darbo.

Moskizskame porte Bature, prie Juodojų jurių, apsiarszė azijatiszkas maras; nuo jo pasisūrė viena ypat.

Mieste Glasgowe, Szkotijoje, apsiarszė azijatiszkas maras: čia maru apsigro viena hotelio tarnaitė.

Ant viso Moskizijos ploto, ant jos 130 milijonų gyventojų yra 20092 daktarai, taigi vienas daktaras ant 6000 gyventojų.

Siberijoje, laike neseniai sausų ant efero Bakal vėtrų paskendo daug žvejų valczių. Prie to prigėrė mažiausiai 176 žvejai.

Anglijoje, porte Liverpool apsiarszė azijatiszkas maras. Pasimirė čia keli darbininkai, kurių ligą daktarai pripažino už marą.

Ant silos Sicilijos, Pietinėje Italijoje, užgimė dideli tvanai, kad juos, žinoma jeigu geras, nėsbruktas iš vodingų medėgų, nekankia organizmui net tųsyk, jeigu jo gerti gana daug ir tai kasdien.

Moskizski laikraszciai garsina, jog didysis Siberijos geležinkelis jau pabaigtas; dabar galima nuo Vilniaus, Peterburgo ir Maskvos važiuoti į Vladivostoką geležinkeliu.

Kongo viespatystėje (Vidurinėje Afrikoje) dalis kariūnės, izsiųsta ant suvaldymo pasikėli-

mo į Kossai, pateko į cziabuvų nagus. Jie kareivius papjovė ir mėg jų suvalgė.

Vokietijoje kas meta izgeria svaiginanciu gėrimų už 750 000 000 dol. Randas iz aczyti nuo spirito turi kas met įplaukumi \$ 400 000 000, o nuo alaus \$ 250 000 000.

Kriokvoj nusisovė vienas iz geresnių lenkizskų rasztininkų, Balucki. B. Lucki buvo jau ne jaunas, gimęs ji 1847 m. Paraszė jis daug apysakų ir komedijų, kurių daug yra verstų ir į sveitmas kalbas.

Paryžiaus Orlaivinis Kliūbas pripažino brazilijonui Santos Dumo Deutcho dovant už izsardmą geriausio orlaivio galancio lėkti ir prisz vėją. Santos Dumont jam paskirtą dovant 100 000 frankų atidavė Paryžiaus beturiziams.

Tuli Vokietijos universitetų profesoriai izleido atsiliepimus, persergėdami ypac varguoliu, kad jie ne gimdyti taip daug vaikų; varguoliams maloningai daleidia turėti po vieną, daugiausiai po du vaiku. Tas vienok ne siuduoda įvykdyti ant profesorų paliepiamo.

Gyventojai rytinių Moskizijos gubernijų kenzia badą. Valdžios uždavė laikraszciai rasyti ką nors apie badą kenziančius, galima garsinti vien tą, ką pacyios valdžios paduoda; be valdžios daleidimo laikraszciai negali talpinti nė korespondencijų iz bado apimtų gubernijų.

Vokietijos užrubežinė prekysta puola. Garlaivų kompanijos, kurios buvo davusios padirbinti daugia laivų, atszaukė savo reikalavimus. Hamburgo porte šie keh szimtai laivų ne galincij gauti tavori ant izsgabenimo, kadangi nėra kur juos gabenti.

Profesorius Zagrebu universiteto, Dr. Gerjanovicz Kramberger, aplinkinėse Karpinos, Kroatijoje (Pietinėje Austrijoje), rado vienoje vietoje kaulus tulų priesztininių izsnykusių jau žvėrių, angis nuo ugnies, tittaginius į nagius ir kaulinį kirvuką, o drauge su tuom ir kaulus žmonių. Galvosčių žmonių panaszios labiau į galvą beždžionės negu į dabartinių žmonių, tik kaktą turi augstą.

Angliskas randas sutiko užmokėti svetimų krasztų pavaldinams, izvytiems anglizskų valdžiai be priedasties iz Transvansias ir Oranijos; moskizskiems pavaldinams pasykrė 20 000 dol., amerikizskiems 30 000, Austrijos pavaldinams 75 000 dol., vokiezais ant 175 000 dol., Italijai 60 000 dol. Su Prancūzija ir Holandija dar nesutaiskė, tie krasztai ne priima Anglijos pasulyto atlyginimo, bet reikalauja daug daugiau.

Mexiko, mieste Michoacan, 28d. spalnio užgimė maistai dėl brangamo duonos. Mat didžturteliai supirko vietinius javus ir dvigubai pakėlė jų prekes. Randas nuėmė miltus nuo svetimų javų, bet ir iz kitur atgubeno supirko kapitalistai. Nudėdę kantiybe gyventojai, pakėlė maistus, užpuolė ant pardavinių czių. Patatyti sargai minias patiko karūnų suzavias, kurių 24 žmonės likosi paszauti, o tame skatulyje yra ir daug mirtinių paszauti.

Amerikos laikraszciai mėgta izsjuokti Europą, kad ji taip daug pinigų izleidžia ant užlaikymo kariūnės; tuom tarpu, jeigu Anglija ne turėtų karės su burais, tai Suveigytos Valstijos kasliok izsdavimų ant laivynės, ant kariūnės ir pensijų stovėtų ant pirmos vietos. Didžio šios sveto viespatystės izleido ant kareivizskų reikalų pareituose metuose: Anglija \$445 080 000, Suveigytos Valstijos \$330 725 000, Moskizija \$308 880 000, Vokietija \$206 900 000, Prancūzija 204 500 000 dol.

Japanijoje neseniai darė bandavones su padarymu lytaus. Kadangi iki sziol bandymai su pagalba szaudymų iz kanuolij ne izsdavė tokių vaisių, kokių nuo to bandytojai laukė, tai Japonijoje griebsi kitokio būdo: japonieziai, ant padarymo lytaus bandė leisti elektrizskas vilnis į augstesnius oro sluogius. Bandymus pradėjo nuo 11 val. ryto ir iki 9 val. ryto kitą dieną ne buvo

matyt debesų, tik po 9 val. pradėjo rinkties debesys, bet pirmu tibiai izsiskyrstė; apie 4 val. vakare pradėjo lyti ir lijo paskui gana smarkiai dar tris kartus. Bandavones padarymo lytaus tokiu būdu laiko už pasekmingas. Reikia dar vėnog daugiau bandymų ant persikirimio ar izioktuom būdu visadagalima lyti padaryti.

## Vietines Zinios.

Farmeris Scott Witt iz Paugrem, Ill. atėjo ant Desplaines policijos stacijos ir apreiškė, kad ant ulyczios jis likosi policistas ant aplieštas: policistas nuo jo atėmė lėkrodėlį. Kada gi apvogtasis norėjo plėszkia pavyti, kitas policistas ji suarsztavo. Skundą farmerio tirinėja dabar policijos kapitonas Wheeler.

Chicago darbininkizskos organizacijos, ant kovos su sudų izduodamais, ant reikalavimo kapitaliztų, uždraudimais laike sztraikių, sutvėrė "Anti Injunction League". Mieris Lygos yra: surinkti pinigų ant provų suarsztuoties už peržengimą sudo izduotų uždraudimų ant agitacijų panaikiniui skriaudžiančių visą darbininkizskų luo naš tisy.

Namuose ant kertes Jefferson ir Polk str., savo ločiame gyvenime, likosi nupuoliuos nuo lubų lentos ant vietos užmestas, 35 metų Vincent Vassa. Užmestas tarnavo pardavynio Marshal Fieldo Co. ant Adams str.

Perėjo panedėlio dieną, 21 metų vėdeja William Patton, važuojant skersai geležinkelio kelio, ties Archer ave. nupuolė nuo vėdimio ir taip sunkiai apsikėlė, kad į porą miuntų pasimirė. Ne spėjo jo už ligonbutį nugabenti.

Ant policijos stacijos Kensington pereito panedėlio rytą radeonyje Johna Alemana izsMuncie, Ind., kuriam ant polizijos davė nakvynę. Coronis pripažino, kad jis pasimirė nuo szirdies ligos.

Giminių tulų pasimirusių Duingo beprocių namuose padavė skundą ant ligonių dabočiųjų, buk jos nepatinkancius sau ligonius badu marina. Sekretorius Civilizskių valdžių reformos draugystės Ball oficializskai apskundė divi Duingo ligonių dabočiųjų už marinau badu nepatinkanciu joms beprocių. Apškusios dabočios liaci nuo vietų praszalintos. Turbut apskundė yra kiek taisybės.

## Redakcijos atsakymai

P. TRUBISZKIUI. Tas viskas, apie ką Tamista apraszai, jau buvo "Lietuvai" apraszta. Antrintą patį nėra reikalo.

P. DUBICKUI. Pas praszymais izsiazekimui tikėjimiskuose reikaluose reikia kreipties į tikėjimoskus arbi į kunijų izleidžiamus laikrascius. "Lietuva" tikėjimiskais klausymais ne užsiima, ant mokimimo to yra kunijai ir biaznyčios. Už mokimimą tikėjimo juk jiems žmonės algos moka.

P. LAIVUI, PHILADELPHIOJ. Tamistos rasztas užgriebia visai privatiszkus, aabizszkos reikalus; tokiomis laikraszciais ne užsiima, jų priderystė perkatinėti vien viešius, apeinancius visuomenę reikalus.

P. KORE-PONDENTUI iz BOSTONO. Apie kuniją Grieli buvo gana rasyta, Tamistos rasztas yra vien tas, kas apie ji jau buvo rasyta; naujo ir svarbaus nieko nėra.

P. WM. KARALUI. Elės silpnos; į spaudą ne tinka. Geriaus Tamista rasykie ne eilėms apie viešius ateitiskius savo apygardų. Eilių ne galima taip pataisyti kaip kitokį rasyt.

P. KORESPONDENTUI iz VARDIO. Be paminėjimo vietos ne galima korespondencijų talpinti. Jeigu kas piktai elgtasi, tai reikia žinoti bent kur tie piktini darbai paitaiko ir kas juos daro.

P. BAKUNUI. Ne gražu mums butų talpinti rasztus, kuriuose rasztoti gria mus, o peikia tikas. Dero rade "Saulė", bet to nieks ne pagirs. Už prilankums izstariame Tamistai acziui.

Reikalingas geras secoria prie "Lietuvai" spausuotes. Mokestis 25c nuo 1000m. Telpi reikalingas valkas, neseniai 15 metu, mokantis gori hetuvizskai rasyti ir skaityti, mokintis secorys

## Atsiszskimais.

Knygtų p. a. "Atsiszskimais į jaunuosius" jau atspaudinta mano kasztas. Pelnas iz pardavimejo szitos knygutes pavestas fondui socialistizskai propagandai tarp lietuvių Amerikoje. Vilius pradestu apsauidinti kitas broszuras: Evolucija bei Revoliucija bus labai naudinga ant pakelimo supratimo mūsų brolių darbininkų.

Todėl mieldži socialistizskų knygų bei jų atskirų sanarių, suprantanciu naujų tokių rasztų, pridėsi prie jų praplaistimo tarp lietuvių. Jeigu mes patys nesuprinsime apie praplaistimą socialistizskų idejų tarp lietuvių, kiti lo ne padarys. Todėl platinkime tarp brolių darbininkų knygų ir supratimą, o je supratę, patis mokės liotybės, patis moka nuo skriaudėjų atsigulti. Platinkime szviesę ir supratimą visokiomis būdais; kaip kas įtingia: vieni fozdiu, kiti rasztais, treti pinigais ant izleidimo rasztų. Pasilokus supratimui, ateis liotybė ir lietuvių butulius.

Stays Dominatis.

1436 Adam str. Alegheny City, Pa.

## Draugysčių Reikalai

Brooklyn, N. Y. Dr-te Lietuvių Sutu-tures savo 2-ą metinį baltu subotį, 16 Lapkričio, Palace Saleje, 96 Grand St. Prasides 7:30 val. vakare. Įeiga su pasidėjimu draubūvių vyrams 25c, moterims 15c. Muzika po vadovysta A. Gudo. Visus lietuvius ir lietuvaites kviecia atsilankyti.

Naahua, N. H. Dr-te S. Kazimiero-tures savo baltu Subotį, 9 Lapkričio, Franklin Opera House saleje. Prasides 6 val. vakare. Grajus gera lietuviszka muzika, prie kuriu bus galima gerti pasizskiti. Įeiga vyrams 35c. Merginoms dykal. Visus lietuvius ir lietuvaites kviecia skaitlingai susirinkti.

Komitetas.

Chicago, Teisybės Mylėtojų Dr-te-tures savo mensesinį susirinkimą nedėlio, 10 d. Lapkričio, 1 val. po pietu, Kaz. Liaudausko saleje, 3301 S. Morgan st. ant kurio visi sanariai privalo pributi, nes yra daug svarbiu dalyku ant apav. styms. Teisposi yra užprazomai norinti prisizninti prie szios Draugystės už pigu izsistojimą pakel kasztuota tik 81,00, nes netrukus instajimo mokeskis taps pakel ta pagal konstituciją.

J. K. Chmelancas — sek.

880 — 33-d st.

Chicago, Dr-te Papių sv. Marijos P. Račanovos-tures savo antra baltu nedėlio, 17 d. Lapkričio Polasko saleje, 800 S. Ashland ave., tarp 17-tes ir 18-tes ul. Prasides 5 val. vakare. Įeiga vyrai su moteria 25c. Grajus geriausia muzika. Pauszės tarp szukiu dainas Apvelzios Dievo parapijos choras. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kviecia atsilankyti.

Komitetas.

Chicago, Dr-te sv. Jono Krikztiztų-tures savo 5-ą baltu nedėlio, 10 d. Lapkričio, Freibelt Turner saleje, 3417 So. Halsted st. Prasides 8 val. po pietu. Įeiga vyrai su moteria 35c. Visus lietuvius ir lietuvaites kviecia skaitlingai atilankyti.

Komitetas.

Adresai Dr-tes Simano Daukanto virszinkui.

A. Bijanskas, Prez., 3337 Auburn ave. S. Abromavicius, Sekr. 946 33-d st. Reikaluose Draugystės sanariai telkas kreiptis prie virsz ministro virszinkui.

Paskutinis Fairfas.

Chicago, Nedėlio, 10 d. Lapkričio Apvelzios Dievo parapija tures savo paskutini faira. Todėl kviecia visus parapijonus ir parapijonkas kuoskaltingiausiai ant szio paskutinio fairo atilankyti. Su gudone.

Kun. E. Stefanavicius, Klebonas.

Pajleszkiojimai.

Pajleszkau savo brolio Prano Szalnos, Suvalku kmp., Klebizsko gm., Prienu parap., gyvenio Scrantono, Pa. Jis patis ar kas kitas telkis duoti zine ant adreso:

G. Szalna, Scranton, Pa.

Pajleszkau savo broliu: Izidorius Simono ir Jurgio Simonukų, Kauno kmp. kaimo Plotai. Jie patys ar kas kitas telkis duoti zine ant adreso:

Simonas Simonukas, Pittston, Pa.

Pajleszkau savo broliu, Dominiko Raudia, Kauno kmp., Telzuru parv., kaimo Pandurli. Jis patis ar kas kitas telkis duoti zine ant adreso.

Potras Pagujus, Brooklyn, N. Y.

Pajleszkau savo draugu: Jonu Mikas iz okolicos Verupu ir Izidorius Brilidius iz kaimo Gilincius. Jie patys ar kas kitas telkis duoti zine ant adreso:

Jos. Mirauskis, Sandy Hill, N. Y.

Pajleszkau savo pusbrolio Albino Jakubkos ir pussearcės Valerijos, Kauno kmp., Panevelio pav., iz miestelio Alszovos. Jie patys ar kas kitas telkis duoti zine ant adreso:

Stanislovas Karinaszkas, Fairfax, Wash.

Pajleszkau savo broliu, Jozapau Abukų, Kauno kmp., Szilaini pav., kaimo Ziliu. Jis patis ar kas kitas telkis duoti zine ant adreso:

Antan Habuck, Rockford, Ill.

Pajleszkau savo broliu, Jono Vasiliukų, Kauno kmp., Szilaini pav., kaimo Zebieriu. Jis patis ar kas kitas telkis duoti zine ant adreso:

Simonas Vasiliukas, Chicago, Ill.

Gydykla nuo Reumatizmo.

Aptikus gydyklos nepriegebiti nuo tos ligos. Vieni daktarai rodyja tai, kiti ka kita. O žmonės kaip kente telp ir kencia. Taigi pamerginkti D. K. S. B. Elektrizska Alėja. Jis tikrai pagelbes. Isteptikite juomi skandamas vietas. Parva to aliejaus yra žalia ir ant to turi tēmyti pirksdami. Dauguma juomi izsagydo. Preke bonkeles 50c. Galima įj gauti pas vietinius agentus arba nuo generalizsko agento J. L. Smith, 212 W. Division st. Chicago, Ill. ties viešmniu miestu gali atauti pinigų paczizsima markma.

## ETHNOLOGIJA arba Mokslas apie žemes tautas.

Pagal Drą M. Haberlandtą.

Supratimas tiesų ir teisybės ne visur vienoks, ta matome ant tiesų, kurios ne vienokios yra pas visokias tautas, net civiliztuotos tautos ne vienokias turi tiesas, o kaip antai Moskizijoje yra specializskos tiesos, izduotos ant panėtojiomo ne moskiziskos kilmės viespatystės gyventojų, pripažistancios visokias privilegijas moskiziams ir izpažintojas viespataujancio tikėjimo. Kiekviena tauta, ar ji stovi ant augstesnio, ar ant žemesnio laipsnio kitaip elgtasi su svetima, o kitaip tarp savės, su sanariais tos pačios seimynos. Antai Amerikoje ta aiškiai matome ant pasi- elgimo tikrų amerikonų su negrais ir su silpniesniais ateiviais. Necivilizuotas remia ant doros prisakyti tik pasiėlimą su sanariais tos pačios giminės, su sanariais tos pačios seimynos arba draugijos, kaimynai, nepigulinti prie tos draugijos isimti iš po tiesų ir doros prisakyti, su tais jis savo pasiėlimuose pats myniojo dorą ir tiesas, kokias namieje priverstas pildyti ir godoti. Mazai ant doriskų principų paisy terptautiskuose reikaluose ir civiliztuotos tautos. Tiesos, dora — yra tai skaitlinga kariauna; turintis daugia ginkluotų kareivų pats užpuola ant silpniesnio, jeigu mato, kad be didelių kasų galės paglemti silpniesnio kaimyno savastį; yra rods ant svieto diktai silpnų viespatysčių, jų disenesės ne griebia ne dėl kokių doriskų principų, bet todėl, kad bijosi, idant per grieblimą svetimo nesutipyktų su tvirtesnės. Tautos pavydi viena kitai, todėl viena kitos stabdo godumą. Prisilaikydamos tokių principų, pradinės žmonių organizacijos, ar tai tautiskos giminės, ar tai mažos kiti susitvėrusios viespatystės vedė tarp savės nuolatinės kares: tautiska giminė kariavo su tokia jau gimine, kaimas su kaimu, viespatystė su viespatyste. Tvarka, sutikimas, buvo tik maistai, tarp gyventojų tos pačios seimynos, kaimo, viespatystės — svetimas buvo priešu. Giminyta tarp seimynų, iš kokių su laiku susitvėrė platesnės organizacijos, buvo pirmutiniu stabdytoju nuolatinų kraujo praliejimų tarp susiorganizavusių į šioias tokias organizacijas žmonių.

Tą patį apsiereiskima patinkame ne tik tarp žmonių, bet ir tarp dangelio gyvųjų gyvenanciu draugijos. Skruzdėlės kitaip elgtasi su skruzdėlėmis to paties skruzdėlyno, o kitaip su prigulinciomis prie svetimo; ta patį matome ir tarp bičių: bitys su sanariais savo spiečiaus elgtasi net geriau už žmonis tos pačios seimynos, gelbi jas, svetimas gi veja laukan, užmuša. Tos skruzdėlės nes doros prisilaiko ir žmonės ir tai ne tik koki nuozmi, bet ir europiečiai; apsiereiskimas tokios doros galime patikti tarp gana augstai civilizacijų pasiekusių tautų. Antai grekonų tautiskos giminės savitarpiniuose prietikiuose nesilaikė jokios doros, jos ne kartą mušėsi ir pjovėsi tarp savės. Pas rymionis robežiai Rymo viespatystės buvo robežiais tiesų ir žmogiskumo, savo pasiėlimuose su gyvenanciais už jų robežių žmonėms ne pažinojo doriskų prisakyti, ne pažinojo pasigalejimo.

Todėl silpniesnės, gyvenantiems kaimynystoj su tvirtėaus susiorganizuotoms tautos, turincios savo tiesas, apginancias šiek tiek reikalus visų sanarių, ant apsiangojimo nuo skriaudų tokių kaimynų, nudingtas buvo prigulėti prie tokios organizacijos negu ginti savo liusybe ir per tai kėsti nuolatinis užpuolimus drutesnių kaimynų; patekę po globa tokių drutesnių kaimynų ir tie silpni gaivalai galėjo turėti jau šioki toki apgynimą ir tiesas. Tokiu būdu žmonių draugijos, turincios tiesas ir tvirtesnę organizaciją augo ir drutinos, prie jų geru ar su prievarta pristoj silpnės, kaimynystoj gyvenancios tautiskos giminės. Tokiu būdu pradinė maža seimyna persikeičia į didelę, toliaus į veisle, gimina ir ant galo į didelę tautą su daugybe žmonių suristų tiesoms apginancios reikalus kiekvieno tautos sanario, kiekvienos seimynos arba giminės prigulincios prie tautos; visi gi neprigulinti prie tos organizacijos kaimynai ne turi nė jokio apgynimo, nė jokio tiesų, susiorganizavusi tauta už dorą darbą laiko rengti, ant tokių kaimynų netikėtus užpuolimus, veržti jų turtus, net moteris, vaikus ir gyvastį. Taip elgtasi tankiai dar ir dabar ypaciu nuozniais tulos civiliztuotos tautos, tankiausiai tokiais darbais atsižymi ant anglijonai ypac su gaivalais turinciais kitokios parvos veidus, nors jie butų pavaldiniai angliskos viespatystės: ta patį matome ir Suveigytose Valstijose Siaurinės Amerikos.

Tvirtėaus susiorganizavusi, dangiaus turinti sanarių ir tuom pačiu drutesnė seimyna, ar



